

Ülést tartott a városi tanács

(Folytatás az 1. oldalról.)

dozás megszervezésében. Ebben részt vesznek fiatal pályatársak, de nagy- és kisdiákok is. Az idős pedagógusokat erőteljesen sújtja nyugdíjuk alacsonyága.

Dr. Fierpasz Ferenc, a MÁV egészségügyi szolgálat orvosa ugyancsak hangsúlyozta a családi kötelezettségeket, majd beszélt arról a jelenségről, hogy az idős-korúak gyakran „rejtik” betegségeiket. Segítségükre kell lenni esetleges betegségeik felismerésében és gyógyításában.

Reseterics Sándorné körzeti pártvezetési titkár a szociális otthoni ellátásra szoruló házaspárok ellátásának nehézségeit tette szóvá. Az ilyen idős emberek sorsa nem választható szét — meg kell oldani, hogy számukra

elfogadható gondoskodási formával is rendelkezünk.

Az e témakörben hozott tanácsi határozatban a testület megállapítja, hogy az idős embereket érintő egészségügyi és szociálpolitikai tevékenység eredményesen fejlődött, mind a területi mind az intézményi hálózat magas fokú szolgáltatást, ellátást nyújt. Szeged kezdeményező volt több gondoskodási forma kialakításában, amelyek országos figyelmet is keltettek. Az idős-korúakat ellátó intézmények fejlesztésére és megépítésére az anyagiakat megkülönböztetett figyelemmel biztosították. A gondozó hálózat is jól fejlődött.

A tanács az idős emberek egészségügyi és szociális ellátásának további javítására és elősegítésére a követ-

kezőket határozta: Biztosítani kell, hogy határidőre elkészüljön a megkezdett szociális otthon újabb 110 férőhelye; Szeged minden városrészében létre kell hozni az idős emberek napközi ellátását biztosító korszerű intézményformát, öregek napközi otthonát; a meglévő régebbi típusú szociális intézmények korszerűsítésére és továbbfejlesztésére teret kell készíteni, azt időben megvalósítani; szorgalmazni kell a területi intézményhálózat korszerűsítését, és az intézmények tartalmi munkájának fejlesztését, továbbá a gondozásra szoruló idős emberek felkutatását. Ebben segítséget kér a tanács a Hazafias Népfronttól, a szakszervezetektől és a Vöröskeresztől.

Megtérül: 48 év múlva

Tanácskozás a zöldség-hajtatásról

Csongrád megyében már több mint 12 ezer hektáron természetesen zöldséget. Ez nagyjából megegyezik az 1976-os évi területtel. Közben azonban volt egy felülvizsgálat: az 1976-ban indult zöldségprogram támogatási politikája következtében a zöldségtermő terület átméretezésre meghaladta a 17 ezer hektárt, az állami támogatás megvonásakor pedig a korábbi szintre csökkent.

A hideghajtatással termelt zöldség ma már tömegélelmiszernek számít, s a legutóbbi időkig folyamatosan növekedett a fűthető üvegházak, illetve fóliával fedett termőhelyek területe. Tavaly viszont e növekedés a nagyjából megállt, s a kisgazdaságokban is jelentősen csökkent a fejlődés üteme. Az okok nagyjából ismertek: a termelés költségei folyamatosan emelkednek, ugyanakkor az életszínvonal stagnálása következtében várható a fizetőképes kereslet mérséklődése. A ráfordítások és a piaci lehetőségek egyeztetése, a gazdaságos termelés megvalósítása a megváltozott körülmények között — ez jelenti a szakma előtt álló legfontosabb feladatot.

Erről tanácskoztak tegnap, pénteken a zöldségtermesztők Szegeden, a megyei tanács oktatási központjában, majd üzemi bemutatókat tartottak a szegedi Új Élet és a Felszabadulás Tsz üvegházában.

Dr. Balázs Sándor akadémikus, a Zöldségtermesztési Kutató Intézet igazgatója megnyitotta az Szabó Jánosnének, a megyei tanács vb elnökhelyettesének előadása hangzott el Csongrád megye zöldségtermelésének helyzetéről. A szántóföldi zöldségtermelés átkerült a megye homokvidékeire, ahol a gyümölcsösökkel együtt ezek a kultúrák a népesség igen nagy hányadának megélhetését biztosítják. Ezek a területeken gyakran veszélyeztetni belvíz, aszály, homokverés a növényeket, hullámzóak a hozamok. A nagyüzemi technológiákat egyelőre csak a minőség rovására vezethetjük be, ezt azonban nem viseli el a piac. Így marad a kézi munkaerő alkalmazása, a csúcsidőszakokban társadalmi munkások bevonásával, illetve a családi művelés kiterjesztésével.

Mindenütt probléma, hogy a biztonságos, intenzív termeléshez tereprendezés, talajjavítás, az öntözési lehetőség megteremtése lenne szükséges. Erre azonban a jelenlegi gazdasági körü-

mények között nincs kellő lehetőség.

A hetvenes években sokat fejlődött és ma is az ország élvonalába tartozik a megye hajtatottzöldség-termelése. Az utóbbi időben az energiaárak növekedésével ennek az ágazatnak is romlott a gazdaságossága, a felhalmozódott tapasztalatok és megújulási készség ismeretében azonban egyelőre nincs válságban a zöldség-hajtatás. Új módszerek, például a termálenergia felhasználásával törekednek a jelenlegi színvonalon megőrizni a termelés gazdaságosságát.

Csikai Miklós, a szentesi Korai Zöldségtermesztési Rendszer vezetője ismertette az 1975-ben alakult szervezet működését, eredményeit. Nyolc évvel ezelőtt 3 gazdaság alapította, 11,4 hektárnyi üvegházzal, 40 hektár fűtött fóliával rendelkeztek. A közös értékesítés akkor 58 millió forintot tett ki. 1982-ben a tagok száma 17-re bővült, 54,5 hektár üvegházban, 59 hektár fűthető fólia házban termelt zöldség. A hideghajtatás termékeivel együtt 335 millió forintot forgalmazott a rendszer.

Céljuk: a mindenkori piaci igényeknek megfelelően gazdaságos termelést megvalósítani. Ehhez a rendszer szaktanácsokat, piaci információkat, szervező munkát, különböző talajmunka-szolgáltatásokat ad, és a visszatartott néhány százalékból fedezi a forgalmazás költségeit. Ezek tavaly a teljes forgalom 4,7 százalékát tették ki. Fontos dolog, hogy a taggazdaságok az integrátori teendőket ellássák a háztáji gazdaságokban is. Itt a szervezők érdekeltsége nincs szabályozva, s ez a közeljövőben meg kell teremteni, ha e tevékenység színvona-

lát növelni kívánják. Szóba került új technológiák meghonosítása is.

Arendás József, a szegedi Új Élet és Kotogány Mihály, a Felszabadulás Tsz elnöke gazdaságaik új, egyenként 6,5 hektáros üvegházának gazdaságossági kérdéseiről beszélt. A mihiályteleki üvegház beruházási költségeinek megtérülését 48 esztendőre tervezték. Eredetileg csak zöldségfélék termesztésére kaptak engedélyt, mivel ezek kevésbé nyereségesek, most bizonyos felületen dísznövényt is termelnek.

Sarkalatos kérdés az energiáé: 5 termálkút fűti az üvegházat, ha azonban erősebb hideg van, olajkazánal is fűteni kell. Egy-egy keményebb éjszakán 100 ezer forintot is rákötöttek a kiegészítő fűtésre, pedig az ideitől igazán enyhé volt. Ezer forint állóeszközre jutó nyereség a gazdaság más szektoraiban 80 forint fölött van, az üvegház esetében mindössze 7 forint. A Felszabadulás Tsz-ben is rontja a jövővelmezőségeket, hogy az eredeti hitelkamatokat azóta jelentősen megemelték. Náluk is igyekeznek gazdaságosabban tenni a termelést: például magasabb hőigényű uborkát termesztnek, a kevésbé jövedelmező hegyes, erős paprikát nem termelik tovább, az úgynevezett széndioxid-programmal pedig a hozamokat igyekeznek növelni.

Az előadásokat ki-kj továbbgondolhatta: mit hoznak a következő évek-évtizedek? Egyelőre mindenki keresi a megoldást, s az ágazatnak vannak is tartalékai. Hosszabb távon pedig talán a külső gazdasági körülmények is melléjük szegőd-

T. I.

Társadalmi munkaakció

Az MSZMP Szeged városi bizottsága, a Szeged megyei Tanácsa, a Hazafias Népfront és a KISZ Szeged városi bizottsága felhívása értelmében az idei első társadalmi munkát ma, szombaton reggel 7 óratól 13 óráig tartják.

A városépítő társadalmimunka-akciók a következő helyszíneken lesznek. Újszegeden a Liget, hidfő főtér, Székely sor és az Odesszai körút által határolt területen, illetve a Liget—Népkert sor és Odesszai körút közötti területen; az Északi városrészben a 304-es épület előtti erdőszáv, a Vértó előtti a Felszabadulás ligetben; a gedői pihenőparkban; a Dóm téren; a Siha köz, Búvár tó, Rókusz 110—119. számú épületek között; a Tarján 521—522—523. számú épületek előtti, illetve az ipari vásár területén. Mindegyik színhelyen fél 7-től gyülekeznek a társadalmi munka résztvevői.

Fontos föladat

A törvénysértő magatartások megelőzése

Beszélgetés a megyei bíróság elnökével

A Legfelsőbb Bíróság elnökének valamennyi ügyszakra kiterjedő, összefoglaló parlamenti beszámolója meglehetősen részletességgel taglalta a bíróságok feladatait állami, társadalmi rendünk, az állampolgárok biztonságának védelmében. Dr. Kun Lászlót, a Szegedi Megyei Bíróság elnökét arra kértük, ismertesse azokat a célkitűzéseket, melyekre — az országgyűlési beszámoló ismeretében — a jövőben különös hangsúlyt fektet munkájában a megyei bíróság.

— Az országgyűlésen és a megyei képviselőcsoport azt megelőző ülésen egyértelműen megfogalmazódott: az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani a törvénysértő magatartások megelőzésére. Ön szerint milyen feladatok hárulnak ebből a társadalomra és a bíróságokra?

— A megelőzés érdekében a társadalomnak egységesen kell fellépnie, a politika, a gazdaság, a kultúra és természetesen a jog eszközeivel olyan feltételeket teremteni, melyek visszatartanak a törvénysértő cselekedetektől. Nem véletlenül hangsúlyozta az országgyűlés, mily nagy jelentőségű a törvénysértések okainak feltárása. Hiszen eredményesen szolgálni a megelőzést csak az okok ismeretében lehetséges. Kitartóan kell munkálkodnunk az alkoholizmus visszaszorításáért, az örzési, tárolási, bizonylati fegyelmek erősítéséért, az ellenőrzés szigorításáért, s azon, hogy a társadalmi, csoport- és egyéni érdekek lehető legideálisabb összhangját sikerüljön megteremteni. Amennyiben már bekövetkezett a törvénysértés, a bíróságoknak a megzavart törvényességet kell helyreállítaniuk, az okok és körülmények gondos feltárásával, a jogszabályok következetes, egységes alkalmazásával. Az ítéletek meghozatalakor arra is tekintettel kell lennünk, hogy azok a törvény tisztelőre neveljenek. E törekvést a konkrét ítélekezési gyakorlat bemutatásával lehet igazán érzékelteni.

— Ha már itt tartunk, a közvéleményt élesen foglalkoztatja, a büntetéskiszabási gyakorlat miként szolgálja a társadalom alapvető érdekeit, a bűncselekmények visszaszorítását?

— A kiemelkedő, súlyos bűncselekmények esetében, például az emberölések, az erőszakos közöszlések, a rablások, a kifosztások, a társadalmi tulajdont kirívóan károsító cselekmények esetében a bíróságok a törvény szigorát alkalmazzák. Azokkal szemben, akik embertársuk életét brutális módon kioltják, s oly mértékű elvetemültséget tanúsítanak, hogy megnevelésükre nincs remény, kivétlesen büntetésenként a halálbüntetést is alkalmazhatják. Amennyiben a bűncselekmény valamennyi körülményét megvizsgálva arra a meggyőződésre jut a bíróság, hogy a legsúlyosabb (halál) büntetés nélkül is elérhető a cél — kellő differenciálással — életfogytig, vagy több évig tartó szabadságvesztést szab ki. Szigorú, indokolt esetben hosszú évekig tartó szabadságvesztéssel sújtják a visszaesőket, az erőszakos cselekmények (rablások, kifosztások stb.) elkövetőit, a megrögzött munkakerülőket és azokat is, akik a társadalmi vagy személyi tulajdonban nagy összegű kárt okoznak.

— A Legfelsőbb Bíróság elnökének beszámolójából is kitűnt: a bíróságok elé kerülő büntetőügyek jelentős

hányada viszonylag kisebb súlyú, az elkövetők személyiségéből, életviteléből nem lehet, arra következtetni, hogy a társadalomra kiemelkedően veszélyesek lennének. Esetükben milyen gyakorlatot folytatnak a bíróságok?

— Ilyenkor az úgynevezett nevelő jellegű büntetésekkel — mint a felfüggesztett szabadságvesztés, javító-nevelő munka, pénzbüntetés, mellékbüntetés önálló alkalmazása —, illetve az intézkedésekkel (megrovás, próbára bocsátás, alkoholizmus kényszergyógyítása) is elérhető az elkövető visszatartása az újabb bűncselekménytől. A büntetés célja, vagyis a nevelés, és visszatartás az enyhébb jogkövetkezményektől is remélhető.

— Eddigi beszélgetésünkből nyilvánvalóan kitetszik: egy-egy döntés meghozatalakor a bíróságok alaposan elemezik az elkövetők személyiségét, azokat a körülményeket, melyek közrejátszanak a bűncselekmények bekövetkezésében. Mi a véleménye, a társadalom mennyire hasznosítja a bíróságok ilyen tapasztalatait?

— Meggyőződésem, hogy távolról sem eléggé, jöllehet a politikai testületek, az állami és társadalmi szervek rendszeresen értékelik a megelőzésben eredményesen kamatoztatható bírósági tapasztalatokat. Sorolhatnánk azonban jó néhány munkahelyet, melynél a fegyelmelenség, a lazaság, a tárolási-örzési hiányosságok miatt többször is elkövetették ugyanazt a bűncselekményt. A közömbösség abban is megnyilvánul, hogy sokszor a közösségek szeme láttára formálódnak bűnözők veszélyeztetett helyzetben élő kiskorúak... Jól szolgálna a megelőzést, ha már fiatal korban hívnák fel az állampolgárok figyelmét azokra a konfliktusokra, melyek közvetve-közvetlenül bűncselekmények forrásai lehetnek. Az alkoholiszálásra, a valós lehetőségeket meghaladó javak iránti vágyra, az indulatosságra gondolok, hogy csak néhányat említek. Mindent egybevetve: kinek-kinek a maga helyén, lehetőségeivel maximálisan élve, következetesen kell munkálkodnia a bűncselekményeket elősegítő okok és körülmények felszámolásán. Rendkívül fontos feladat: változtatni az emberek szemléletén. Annyiban, hogy egy-egy ügy bírósági lezárását ne tekintsek minden szempontból befejezett ténynek. Gondolkodjanak el, mi juttatta az elkövetőt a bűnözés útjára, milyen okok készítették, milyen körülmények játszottak közre a törvénysértő cselekmény kialakulásában.

— Eddig a büntetőügyekről szölgünk. Ismeretes, hogy a polgári jogi, munkajogi és egyéb perek körülmények elbírálásának is kiemelkedő jelentőséget tulajdonított az országgyűlés. Hallhatnánk a megyei tapasztalatokról?

— A polgári ügyek jelentősége az, hogy legtöbb esetben alapvető, például családhoz, gyermekneveléshez, munkához, tulajdonhoz, személyiséghez fűződő érdekeket érintenek. Rendkívül nagy számban fordulnak elő, az állampolgárok széles körét érintik, ezáltal befolyásolják a közgondolkodást, a jogról, a jogalkalmazásról kialakított felfogást. A polgári perek 60 százaléka családjogi természetű. Tapasztalatunk, hogy különböző okok miatt egyre

több család bomlik fel. Anélkül, hogy e folyamat okainak részletes taglására vállalkoznánk, megjegyzném, rendkívül összetett, bonyolult jelenséggel állunk szemben, mely ellen messze nem elégségesek a bírósági „eszközök”...

Különböző szükségleteik kielégítése érdekében rendszeresen kötnek egymással, állami szervekkel különböző megállapodásokat, szerződéseket az állampolgárok. Például ingatlan, tartós fogyasztási cikkek vásárlásakor, lakás, hélvégi ház építéskor. A szerződések teljesítése során gyakran adódnak érdekkonfliktusok, jogviták, ezekre visszavezethető polgári perek. Egyrészt amiatt, hogy az állampolgárok egy része nem gondolja át a szerződésben vállalt kötelezettségeket, tájékozatlanságból vagy tudatosan rendezetlenül hagyunk lényeges kérdéseket. Más esetekben nagyfokú felületességet tapasztalni a szerződésükötésnél.

— Az újszerű vállalkozási formákban eredő perekről is egyre többen hallani. Miből származnak ezek a jogviták?

— Valóban, az utóbbi hetekben több olyan per érkezett a bíróságokhoz, mely a kisvállalkozásokkal, szerződéses üzletek üzemeltetésével kapcsolatos. Általánosított tapasztalatokat most még elhamarkodott lenne levonni belőlük. Annyi mindenesetre megállapítható: egy-némelyik vállalkozó anélkül köt szerződést, hogy átgondolná annak anyagi lehetőségeit, alkalmasságát a feladatra.

— Milyen következtetések vonhatók le a munkajogi perekből?

— A Szegedi Munkajogi Bíróságra évente 900—1000 munka-, szövetkezeti, társadalombiztosítási jogi per érkezik. Tapasztalatunk, hogy a munkáltatók a fegyelmel erősítésére törekednek, a fegyelmi vétségek elkövetőit igyekeznek szigorúan felelősségre vonni. Kedvező tendencia: egyre következtetesebbek a tekintetben, hogy a társadalmi tulajdonban okozott kár, hiány megtérítésére kötelezik az azért felelős dolgozókat. Az már kevésbé öröndetes, hogy nem mindig tisztázzák a kár keletkezésének okait, körülményeit, nem derítik fel kellő alaposítással, kik tartoznak a felelősök közé. A munkáltatói gyakorlat szintje kivétel nélkül megreked a közvetlen károkozóknál, nem vállalkozik a közvetve felelősök felkutatására.

— Végezetül még egy kérdés. Milyen társadalmi segítséget vár munkájához a bíróság?

— A felelősségteljes ítélekezéshez elengedhetetlen, hogy a társadalom, a közvélemény, minden egyes állampolgár támogassa a bíróságok munkáját, az igazság felderítését, a szocialista törvényesség érvényre jutását. Rendkívül fontos, hogy helyesen, társadalmi rendeltetésüknek megfelelően ítélik meg a jog és a jogalkalmazás szerepét. Amennyire káros e szerep túlértékelése, olyannyira az, alábecsülése, a helyes gyakorlat kétségbevonása is. Szívesen vesszük, ha felhívják figyelmünket a munkánkban előforduló hiányosságokra. A megalapozatlan, eseti hibákból általánosított vélemények azonban nemcsak a bíróság tekintélyét csorbítják, hanem, ami ennél is károsabb, megrendíthetik az állampolgárok bizalmát.

Ladányi Zsuzsa